

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Vaizdo Konferencijos](#) > [Įrodymų Rinkimas Rengiant Vaizdo Konferencijas](#)
> Poland

Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Lenkija

1 Ar įrodymus galima rinkti rengiant vaizdo konferencijas – dalyvaujant prašančiosios valstybės narės teismui arba tos valstybės narės teismui rinkti juos tiesiogiai? Jei taip, kokios atitinkamos nacionalinės procedūros ar kokie įstatymai šiuo atveju taikytini?

Lenkijoje įrodymus galima rinkti naudojant vaizdo konferenciją pagal 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2020/1783 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (įrodymų rinkimas) (nauja redakcija) 12–14 straipsnius ir 19–21 straipsnius. Vaizdo konferencijos reglamentuojamos Civilinio proceso kodekse (toliau – CPK), konkrečiai CPK 151 straipsnio 2 dalyje ir 235 straipsnio 2 dalyje, ir 2024 m. kovo 11 d. Teisingumo ministro reglamentu dėl teismo pastatuose naudojamos techninės įrangos ir išteklių, skirtų įrodymams rinkti nuotoliniuose teismo posėdžiuose, rūšių, šios techninės įrangos ir išteklių naudojimo būdų, įrodymų rinkimo metu padarytų įrašų saugojimo, atgaminimo ir kopijavimo būdo (Teisės aktų leidinys, 2024 m., 357 punktas) ir 2024 m. kovo 5 d. Teisingumo ministro pranešimu dėl programavimo ir aparatinės įrangos reikalavimų, būtinų norint dalyvauti nuotoliniuose teismo posėdžiuose, techninių standartų (Teisės aktų leidinys, 2024 m., 82 punktas).

2 Ar yra kokių nors apribojimų dėl asmenų, kuriuos galima apklausti vaizdo konferencijos būdu, pavyzdžiui, ar taip apklausiami tik liudytojai, ar gali būti apklausiami ir kiti asmenys, pavyzdžiui, ekspertai ar šalys?

Pagal Lenkijos teisę šio pobūdžio apribojimai netaikomi – visi ekspertai, šalys ir liudytojai gali būti apklausiami per vaizdo konferenciją.

Bylą nagrinėjantis teismas gali nurodyti, kad įrodymai būtų renkami nuotoliniu būdu per nuotolinį posėdį, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl įrodymų pobūdžio (Civilinio proceso kodekso 235 straipsnio 2 dalis).

Šalis gali nesutikti, kad liudytojas būtų apklaustas ne teismo salėje nuotoliniu būdu, bet ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai jai buvo pranešta apie ketinimą rinkti įrodymus tokiu būdu. Jei prieštaravimas pareiškiamas sėkmingai, teismas šaukia liudytoją asmeniškai atvykti į teismo posėdžių salę (Civilinio proceso kodekso 263 straipsnio 1 dalis).

3 Kokie apribojimai, jei tokių yra, taikomi dėl įrodymų, kuriuos galima rinkti rengiant vaizdo konferenciją, pobūdžio?

Lenkijos teisėje nenumatytos konkrečios taisyklės, kuriomis būtų ribojamos įrodymų, kuriuos galima rinkti

naudojant vaizdo konferenciją, rūšys, – tik reikalaujama, kad įrodymų pobūdis tam netrukdytų (CPK 235 straipsnio 2 dalis). Iš tikrųjų tam tikrų įrodymų rinkimas vaizdo konferencijos būdu (pvz., įrodymų rinkimas atliekant apžiūrą) praktiškai gali pasirodyti neįmanomas arba labai sudėtingas. Galutinis vertinimas paliekamas teismui.

Pirmininkaujantis teisėjas gali nurodyti surengti viešą teismo posėdį naudojantis techninėmis priemonėmis, leidžiančiomis jį surengti nuotoliniu būdu (nuotolinis posėdis), jei tai įmanoma atsižvelgiant į per teismo posėdį vykdytinos veiklos pobūdį ir jeigu nuotolinis teismo posėdis užtikrina visišką šalių procesinių teisių apsaugą ir tinkamą proceso eigą. Šiuo atveju teisėjai ir teismo pareigūnas yra teismo salėje, o kiti posėdyje dalyvaujantys asmenys neprivalo būti teismo patalpose. Teismo salėje vykdomos procesinės veiklos vaizdo ir garso įrašas siunčiamas į vietą, kurioje yra tie posėdžio dalyviai, kurie pareiškė ketinimą dalyvauti nuotoliniu būdu, ir iš tos vietos, kurioje yra tie dalyviai, į bylą nagrinėjančio teismo pastatą (Civilinio proceso kodekso 151 straipsnio 2 dalis).

4 Ar yra kokių nors apribojimų dėl to, kur asmuo turėtų būti apklausiamas vaizdo konferencijos būdu, t. y. ar tai turi vykti teisme?

Jei posėdis vyksta naudojant vaizdo konferenciją, apklausiamas asmuo ir kitos bylos šalys, kurių nėra teismo salėje, gali būti kito teismo patalpose arba kitoje vietoje.

Asmuo, dalyvaujantis nuotoliniame posėdyje ne teismo patalpose, privalo informuoti vietas, kurioje jis yra, teismą ir dėti visas pastangas, kad jo gyvenamosios vietos sąlygos būtų suderinamos su pagarba teismui ir netrukdytų jam atlikti procesinių veiksmų, kuriuose jis dalyvauja. Jeigu atsisakoma suteikti informaciją arba jeigu dėl to asmens elgesio kyla pagrįstų abejonių dėl tinkamo procesinių veiksmų, kuriuos atliekant jis dalyvauja nuotoliniu būdu, atlikimo, teismas gali pakviesti tą asmenį atvykti į teismo posėdžių salę.

Pirmininkaujančio teisėjo prašymu nuotoliniame posėdyje dalyvaujantis asmuo turi pateikti informaciją apie vietą, kurioje jis yra, ir jį lydinčius asmenis.

Laisvės atėmimo bausmę atliekančio asmens atveju bylos nagrinėjime taip pat dalyvauja kalėjimo administracijos ar ikiteisminio sulaikymo įstaigos atstovas, asmens atstovas (jei yra) ir vertėjas žodžiu (jei paskirtas).

5 Ar leidžiama įrašyti apklausas per vaizdo konferenciją, ir, jei taip, ar yra atitinkama įranga?

Paprastai posėdžio protokolas surašomas naudojant garso arba vaizdo ir garso įrašymo įrangą. Tokiu atveju posėdį naudojant vaizdo konferenciją teismas taip pat įrašo *ex officio*. Tačiau jeigu posėdžio protokolas surašomas tik raštu (pvz., jei teismo patalpoje nėra tinkamų priemonių), posėdžio procesas (įskaitant vaizdo konferencijos būdu vykdomą procesą) yra ne įrašomas, o tik aprašomas protokole. Tačiau tokiu atveju posėdžio eigą šalis gali įrašyti naudodama garso įrašymo įrenginį (pvz., mobilųjį telefoną su diktofono funkcija). Teismo sutikimo nereikia, šalis privalo tik informuoti teismą apie savo ketinimą įrašyti garsą.

Teismo salėje vykdomos procesinės veiklos vaizdo ir garso įrašas siunčiamas į vietą, kurioje yra tie posėdžio dalyviai, kurie pareiškė ketinimą dalyvauti nuotoliniu būdu, ir iš tos vietos, kurioje yra tie dalyviai, į bylą nagrinėjančio teismo pastatą.

6 Kokia kalba turi vykti apklausa: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

a) pagal 12–14 straipsnius vykdomos apklausos atveju galioja taisyklė, kad apklausa vykdoma lenkų kalba. Lenkijos teisės aktuose nenumatyta galimybė Lenkijos teisme vykdyti teismo posėdžius kita nei lenkų kalba;

b) jei įrodymai renkami tiesiogiai pagal 19–21 straipsnius, kalbą, kuria vykdomas posėdis, parenka prašantysis teismas. Tačiau pagal Reglamento 2020/1783 19 straipsnio 4 dalį Lenkijos centrinė įstaiga gali iškelti sąlygą, kad posėdis vyktų lenkų kalba arba kad būtų pateiktas vertimas į lenkų kalbą. Tai visų pirma taikytina reglamento 19 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju, t. y. kai Lenkijos teismas dalyvauja tiesiogiai renkant įrodymus.

7 Jei reikalingi vertėjai žodžiu, kas atsakingas už jų parūpinimą ir kur jie turėtų būti: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

Pagal 12–14 straipsnius vykdomo posėdžio atveju vertėją žodžiu suteikia Lenkijos teismas, kaip prašomasis teismas. Taisyklėse nenurodyta, kurioje vietoje vertėjas žodžiu turėtų būti, išskyrus atvejus, kai asmuo, kuriam reikalingas vertėjas žodžiu, atlieka laisvės atėmimo bausmę (žr. 4 punktą).

Jeigu įrodymai renkami tiesiogiai pagal reglamento 19–21 straipsnius, vertėją žodžiu suteikia prašantysis teismas. Prašantysis teismas taip pat nusprendžia, kurioje vietoje bus vertėjas posėdžio metu. Pagal Reglamento 2020/1783 19 straipsnio 4 dalį Lenkijos centrinė įstaiga gali nustatyti sąlygą, kad vertėjas žodžiu būtų konkrečioje vietoje.

8 Kokia procedūra taikoma apklausos tvarkai ir apklausiamo asmens informavimui apie laiką ir vietą a) kai prašymai pateikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius? Kiek laiko abiem atvejais reikėtų skirti nustatant apklausos datą, kad asmeniui būtų pranešta prieš pakankamai laiko?

a) pagal 12–14 straipsnius vykdomo žodinio posėdžio atveju Lenkijos teismas, kaip prašantysis teismas, praneša asmeniui, kuris bus apklausiamas, apie teismo posėdžio datą ir vietą įteikdamas jam šaukimą į teismą pagal Lenkijos teisę (visų pirma Civilinio proceso kodekso 131–147 straipsnius) – dažniausiai tai atliekama registruotu paštu. Apie tai turėtų būti pranešta ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki numatytos posėdžio datos. Išimtiniais atvejais šis laikotarpis gali būti sutrumpintas iki 3 dienų (Civilinio proceso kodekso 149 straipsnis). Paprastai tai reiškia, kad posėdžio data turi būti nustatyta maždaug prieš mėnesį. Teismas gali informuoti asmenį ir kitomis priemonėmis, kurios teismui atrodo tinkamiausias (pvz., telefonu arba e. paštu), jeigu jis mano, kad tai yra būtina siekiant pagreitinti bylos nagrinėjimą. Pagal Civilinio proceso kodekso 149¹ straipsnį teismas gali pakviesti šalis, liudytojus, ekspertus ar kitus asmenis tokiu būdu, kuris, jo nuomone, yra tinkamiausias, jeigu mano, kad tai būtina siekiant paspartinti bylos nagrinėjimą. Tokiu būdu įteikus šaukimą numatomos Kodekse numatytos pasekmės, jei yra aišku, kad apie jį adresatui buvo pranešta per 149 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą. Šiomis nuostatomis suteikiama galimybė įteikti šaukimą į teismą, išskyrus CPK 131–147 straipsniuose nustatytus šaukimo į teismą įteikimo būdus. Tačiau jose nenurodomi šie kiti metodai. Tai reiškia, kad, be įstatyme numatytų šaukimo įteikimo būdų, teismas gali naudotis visomis įmanomomis šaukimo įteikimo priemonėmis, pavyzdžiui, skambučiu telefonu (įskaitant SMS žinutę), faksu, e. paštu ir kt.

b) jei įrodymai renkami tiesiogiai pagal 19–21 straipsnius, prievolė pranešti posėdžio datą ir vietą tenka prašančiajam teismui, kuris tokiu atveju tai daro savo nustatyta tvarka. Tuo atveju, jei organizuojant posėdį reikalingas bendradarbiavimas su Lenkijos teismu (pvz., siekiant užtikrinti teismo dalyvavimą posėdyje arba net suteikti vaizdo konferencijai būtinas patalpas ir priemones), nustatydamas posėdžio datą prašantysis teismas turi atsižvelgti į įrangos ir personalo prieinamumą iš Lenkijos pusės. Šis prieinamumas labai skiriasi, todėl sprendimą reikia priimti atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį.

9 Kokios išlaidos patiriamos dėl vaizdo konferencijų naudojimo ir kaip jos

apmokėtinos?

Vadovaudamiesi Reglamento 2020/1783 22 straipsnyje nustatytais taisyklėmis Lenkijos teismai prašo atlyginti tame straipsnyje nurodytas išlaidas ir prašo atlikti išankstinį mokėjimą už išlaidas, susijusias su eksperto nuomonės pateikimu. Kitas su vaizdo konferencijos naudojimu susijusias išlaidas apmoka Lenkija.

10 Kokie reikalavimai taikomi (jei taikomi) siekiant užtikrinti, kad prašančiojo teismo tiesiogiai apklaustinam asmeniui būtų pranešta, kad apklausa vykdoma savanoriškai?

Prašantysis teismas privalo informuoti asmenį, kuris bus apklausiamas, kad apklausa gali vykti tik savanoriškai, netaikant procesinių prievartos priemonių. Kai Lenkijos teismas prisideda prie tiesioginio įrodymų rinkimo, jis gali reikalauti užtikrinti, kad apklausa vyktų savanoriškai (Reglamento 2020/1783 19 straipsnio 2 dalis ir 19 straipsnio 4 dalis).

11 Kokia tvarka tikrinama apklaustino asmens tapatybė?

Teismas tikrina asmens tapatybę pagal asmens tapatybės dokumentą arba tikrina tapatybę ir pilietybę. Tokiu atveju Lenkijos pilietis turi pateikti asmens tapatybės kortelę arba pasą, o užsienio pilietis – pasą, kelionės dokumentą arba kitą galiojantį dokumentą, įrodantį asmens tapatybę arba tapatybę ir pilietybę. Liudytojo apklausa taip pat pradedama klausimu apie jį patį ir ryšį su šalimis. Tie patys reikalavimai *mutatis mutandis* taikomi asmenims, dalyvaujantiems teismo posėdyje naudojant technines priemones, leidžiančias jį rengti nuotoliniu būdu ne teismo patalpose.

12 Kokie reikalavimai taikomi priesaikoms ir kokią informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tiesiogiai renkant įrodymus pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius reikalinga priesaika?

Jeigu apklausos rengiamos pagal 19–21 straipsnius ir prašantysis teismas praneša Lenkijos centrinei įstaigai, kad ketina išklausti liudytojo, kuriam reikės prisiekti, parodymus, centrinė įstaiga gali paprašyti priesaikos teksto. Jeigu priesaika prieštarauja pagrindiniams Lenkijos teisės principams, centrinė įstaiga turi teisę nesutikti su apklausa arba prašyti, kad būtų naudojamas Lenkijos teisėje numatytas priesaikos tekstas.

13 Kokios priemonės taikomos užtikrinant, kad vaizdo konferencijos vietoje būtų kontaktinis asmuo, su kuriuo prašantysis teismas galėtų palaikyti ryšius, ir asmuo, su kuriuo būtų galima susisiekti apklausos dieną dėl vaizdo konferencijos įrenginių eksploatavimo ir spręsti kilusias technines problemas?

Jei vaizdo konferencija vyksta Lenkijos teismo, Lenkijos kalėjimo ar Lenkijos ikiteisminio sulaikymo įstaigos patalpose, šios institucijos suteikia specializuotas vaizdo konferencijos paslaugas. Prašančiajam teismui perduodami atsakingo asmens kontaktiniai duomenys pagal techninius susitarimus prieš vaizdo konferenciją.

Pirmininkaujantis teisėjas gali nurodyti laisvės atėmimo bausmę atliekančiam asmeniui dalyvauti procedūrinėje veikloje tik per nuotolinį posėdį. Tokiu atveju nuotoliniu būdu posėdyje dalyvauja kalėjimo administracijos ar ikiteisminio sulaikymo įstaigos atstovas, asmens atstovas (jei yra) ir vertėjas žodžiu (jei paskirtas). Ši nuostata *mutatis mutandis* taikoma asmenims, kuriems taikomos gydymo procedūros pagal atskiras nuostatas (Civilinio proceso kodekso 151 straipsnio 4 dalis).

14 Kokią papildomą informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tokia

yra?

Apskritai pagal Lenkijos teisę jokios papildomos informacijos nereikalaujama. Jeigu papildoma informacija vis dėlto yra reikalinga (pavyzdžiui, dėl techninių susitarimų su Lenkijos teismu), tokia informacija privalo būti parengta lenkų kalba arba kartu turi būti pateiktas vertimas į lenkų kalbą. Vaizdo konferencijos (nuotoliniai posėdžiai) leidžiami, jei tai įmanoma atsižvelgiant į per teismo posėdį vykdytinos veiklos pobūdį ir jeigu nuotolinis teismo posėdis užtikrina visišką šalių procesinių teisių apsaugą ir tinkamą proceso eigą. Šiuo atveju teisėjai ir teismo pareigūnas yra teismo salėje, o kiti posėdyje dalyvaujantys asmenys neprivalo būti teismo patalpose.

■ Paskutinis naujinimas: 22/11/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.